

Gulden Spoor voor Culturele Uitstraling aan Jan Verheyen Stadhuis Brugge, 8 juli 2016

Geachte burgemeester, dames en heren van het stadsbestuur, beste voorzitter, mijnheer Verheyen, beste Bruggelingen, beste aanwezigen

“Is het u ook opgevallen hoeveel mensen de laatste weken zo trots waren? Trots om Belg te zijn? Het ging natuurlijk niet om een plotse uitbraak van diepgewortelde patriotistische gevoelens, een soort belgicistische variant van het Ebolavirus, nee, het was een geval van massahysterie waar allicht menig aspirant-socioloog en psycholoog binnenkort op zal promoveren, massahysterie veroorzaakt door de prestaties van de Rode Duivels op ... het WK Voetbal in Brazilië.”

Beste Jan Verheyen, dit waren inderdaad uw woorden exact twee jaar geleden in exact deze unieke historische zaal. U maakte toen indruk op velen van ons. (OK, niet iedereen.) Wij gingen nog meer op het puntje van onze stoel zitten toen u als volgt verder ging: “Want ondertussen zwalpt dit land gezapig verder, tijdelijk verenigd door Koning Voetbal, maar in de realiteit nog altijd hopeloos verscheurd en in een diepe identiteitscrisis. De breuklijnen zijn legio: ze lopen tussen het noorden en het zuiden, tussen arm en rijk, tussen ondernemers en ambtenaren, en ook meer en meer tussen de zogenaamde *high culture* en de *low culture*. Het zijn vaak pijnlijke tegenstellingen, en met name in het culturele veld vaak onbegrijpelijke tegenstellingen, althans voor mij.”

Wij waren helemaal verkocht. U moest en zou een van onze volgende Sporendragers worden.

De vraag “Wie ben ik?” is een blinde vlek binnen het huidige sociaaleconomisch denken. Alles wat met identiteit te maken heeft, wordt weggegomd. Cultuurdragers proberen wel een vage ‘belgitude’ op te kloppen samen met de media. Denk maar aan de huidige voetbalgekte die eigenlijk illustreert dat België ook als voetballand faalt. Multinationals AB InBev en Coca Cola - die amper belastingen betalen in dit land - deelden driekleuren uit waarmee de echte belastingbetalers in dit land supporterden voor een ploeg multimiljonairs die amper belasting betalen in dit land. De Rode Duivels – “bierverkopers” noemde Luckas Vander Taelen hen zelfs - kregen uiteindelijk een winstpremie van meer dan 300.000 euro per speler om de kwartfinale niet te halen. Is dit het zo gekoesterde nationale gevoel van solidariteit? Tous ensemble? Als de Duitsers de finale winnen, krijgen zij zelfs zoveel niet.

Wij zijn er van overtuigd dat we - ook in ons eigen belang - als volleerde publieksdiplomaten onze Vlámse identiteit, cultuur en taal in Vlaanderen en zeker daarbuiten moeten uitdragen. Mijn boodschap is altijd dezelfde: “Het is niet op de eerste plaats de omvang van een cultuur die telt, maar de cohesie ervan, de samenhang, het bewustzijn van een gezamenlijke identiteit.”

Ik wil hier benadrukken dat Vlaanderen feest! er is voor alle Vlamingen, zowel voor Vlamingen die bepaalde thema's en sprekers op 11-julivieringen willen uitsluiten als voor Vlamingen die vinden dat bepaalde personen geen Gulden Spoor verdienen. Vlaanderen Feest! is verdraagzaam, verbindt alle Vlamingen en sluit niemand uit. Vlaanderen beleeft de Guldensporendag steeds beter, mede dank zij het groot aantal evenementen n.a.v. onze 11-daagse Vlaanderen Feest. Maar we zijn er nog niet: 11 juli is nog altijd niet wat the *Fourth of July* voor Amerikanen betekent, of *Koningsdag* voor de Nederlanders, of *Saint-Patrick's day* voor alle Ieren.

Elf juli roept nog niet dat massagevoel op. Maar dat het samenhangsgevoel elk jaar groeit, stel ik zeker vast als ik bureneveningen bezoek of aangesproken word door concertgangers tijdens onze Vlaanderen Feest-concerten. En er wordt gefeest in Vlaanderen! Zowel tijdens de meer dan 1.500 lokale initiatieven in bijna alle Vlaamse gemeenten als tijdens de evenementen die we zelf met onze Beweging Vlaanderen-Europa organiseren zoals bijvoorbeeld de uitreiking van de Gulden Spoor voor Economische Uitstraling aan Saskia Van Uffelen, de CEO van Ericsson Belux, op 11 juli in Antwerpen. Aansluitend volgt het gratis Vlaanderen Feest!-concert met uitsluitend Nederlandstalige muziek op de Grote Markt van Antwerpen, live uitgezonden door de VRT op één.

2

Bij dit alles hebben we één rode draad voor ogen: de Vlaamse identiteit en cultuur evenals onze Nederlandse taal als een positief en inclusief verhaal onder de aandacht te brengen. En doen we zeker met onze laureaat van vandaag, Jan Verheyen. Wist u trouwens dat zijn carrière hier niet zo ver uit de buurt begon? Dat ging zo: hij stopte in zijn laatste jaar secundair onderwijs in het Sint-Jozef-Klein-Seminarie in Sint-Niklaas. Kort nadien organiseerde hij een filmfestival in Knokke-Heist. Als piepjonge 18-jarige trok hij naar filmfestivals van Los Angeles tot Manilla met een goed verhaal in de ene en vliegtuigtickets in de andere hand, en overtuigde zo beroemde acteurs om aanwezig te zijn. Zo slaagde hij erin om in 1982 een filmfestival in Knokke-Heist te organiseren met niemand minder dan Dennis Hopper, Paul Verhoeven, Susannah York, de mannen van Monty Python en de regisseur van Spiderman. Ik kan mij voorstellen dat ‘beautiful Bruges’ daar zeker een rol in speelde. Maar Jan vergat nooit om ook een kaartje naar zijn oude school te sturen met een duidelijke boodschap: “Zo slecht doe ik het toch niet!” Zijn absolute afkeer van alles wat intellectualistisch is, van alles wat zweemt naar een valse pretentie, naar dingen die niet echt zijn, zat er duidelijk al van jongsaf aan in.

Al heel snel begon hij zelf met de verdeling van films. Het startkapitaal van 2000 euro leende hij gewoon bij zijn grootvader. Zijn partner in crime Marc Punt legde 1.000 euro bij. De basis van Independent films was gelegd en de volgende stap

gezet: zelf films maken. Zonder lange saaie theoretische filmopleiding, zonder startervaring maar met een enorme passie voor film, een zak vol talent, bakken empathie om het Vlaamse publiek aan te voelen en door hard hard werken, kan hij vandaag al terugblikken op een indrukwekkende loopbaan. Dat creativiteit niet enkel in bedenken maar ook in organiseren zit, demonstreerde hij ooit door te zeggen: “Ziehier de inventiviteit van de Vlaamse filmmaker: we hebben geen geld om een vrachtwagen te huren, dus wachten we tot er één voorbijkomt.” Hij is natuurlijk verstandig genoeg om zich af en toe toch eens aan te passen aan de smaak van het publiek omdat je nu eenmaal in een systeem werkt: een film moet in een bioscoop geraken. Hij heeft bovendien altijd al films willen maken voor een zo breed mogelijk publiek en verkondigt dat ook overal met luide stem. Dit maakt hem binnen bij de zogezegde echte cultuurherauten niet altijd geliefd. “Liever een zogezegd commercieel zwijn dan een artistieke loser die het ergens op een mansarde voortdurend beter zit te weten, maar nooit de gelegenheid grijpt om dat te bewijzen”, verdedigde onze laureaat zich in een Vlaamse krant.

Intussen is hij regisseur, programmadirecteur, radiomaker, televisiegezicht en auteur van een boek voor iedereen die alles over film wil weten: geen pet die Jan Verheyen niet past.

Precies 25 jaar geleden, in 1991, bracht hij met ‘Boys’ zijn eerste film uit en vorig jaar zorgde hij met zijn meest recente prent, de Kampioenen-film ‘Jubilee General’, nog voor een serieuze kaskraker. De voorbije kwarteeuw regisseerde hij een 13-tal films naast de langlopende tv-serie ‘Vermist’. Zijn palmares overspant een breed scala van zowel erg lichtvoetige prenten tot dieper gravende thrillers: literatuurverfilmingen (‘Dossier K’ van Jef Geeraerts, ‘Alles moet weg’ van Tom Lanoye, ‘Los’ van Tom Naegels), populaire komedies (‘Zot van A’, de al genoemde tweede Kampioenenfilm), het ontroerende ‘Buitenspel’ en het confronterende rechtbankdrama ‘Het Vonnis’. Verheyen is ook één van de bedenkers en regisseurs van de tv-serie ‘Vermist’. Momenteel werkt hij aan een volgende Vyncke & Verstuyft-film met als titel ‘Het tweede gelaat’ naar de thriller ‘Double Face’ van Jef Geeraerts.

Meneer Verheyen, in onze Raad van advies zetelen voormalige Sporendragers zoals Jan Caeyers, Miel Cools, Luc Devoldere, Frans Debrabandere en Jan Dewilde. Ik kan u verzekeren: wij gaan niet over één nacht ijs alvorens een beslissing te nemen. Wij kiezen onze bronnen bijvoorbeeld zeer goed uit. U kunt ongetwijfeld raden wie mij het volgende verhaal vertelde. Ik citeer: “Wat Jan typeert als regisseur is dat hij ontzettend graag op een filmset staat. Hij amuseert zich echt geweldig tijdens de opnames (Dat is heus niet bij iedere regisseur het geval, Erik Van Looy heeft bv. aan dat aspect van het film maken een echte hekel.) En omdat hij zo graag op de set staat, hecht hij heel veel belang aan de sfeer op de set. Voor hem is het daarom even belangrijk dat het allemaal sympathieke en fijne mensen zijn die hem omringen als dat het getalenteerde mensen moeten zijn. Hij weert echt mensen met té grote ego’s of die onaangenaam zijn in de omgang, hoe goed ze ook zijn. Maar gelukkig lopen er in onze Vlaamse filmindustrie ontzettend veel mensen rond die

én zeer getalenteerd zijn, én bijzonder sympathiek zijn. Daarom zijn de filmsets onder regie van Jan Verheyen zowel bij cast als bij crew bekend als heel fijne sets, waar het prettig werken is. Los daarvan is Jan – achter de schermen – ook iemand die heel veel jonge mensen aan hun eerste job heeft geholpen en hun carrière in de film heeft gelanceerd.”

Kortom: Jan Verheyen is één van onze betere en meest veelzijdige mediamannen die meer dan zijn steentje bijdraagt om de Vlaamse film ook internationaal op de kaart te zetten. Alleen daarom al verdient hij zeker dit Gulden Spoor voor Culturele Uitstraling.

Dat hij zich tussen het filmen door ook laat opmerken in tal van radio- en televisieprogramma's, dat weet u. Zijn eigenzinnige kijk op de wereld, zijn radheid van tong en zijn groot gevoel voor humor leveren hem regelmatig een zitje op in panelprogramma's als 'De Commissie Wyndaele', 'Mannen aan de macht', dat hij ook presenteert, 'De rechtvaardige rechters' en het quizprogramma 'Is er wifi in Tahiti'.

Wat niet veel mensen weten, is dat Jan Verheyen regelmatig op cruises vertoeft. Zijn vrouw geeft er kookworkshops en hijzelf voorziet de filmprogrammering in functie van de reis. O ja, zijn vrouw Lien Willaert let als auteur van kookboeken op zijn lijn, maar dat wist u ongetwijfeld al.

Maar, geduldige toehoorders, onze Raad van advies is vooral gecharmeerd door de non-conformistische figuur Jan Verheyen als vrijdenker en als een complexloze hedendaagse cultuurflamingant. Ze waardeert bijzonder dat hij ingaat tegen de neerbuigende, clichématige en ietwat masochistische manier waarop door een aantal smaakmakers binnen het culturele establishment in Vlaanderen aangekeken wordt tegen de Vlaamse aspecten en ingrediënten van onze cultuur. Zijn actieve betrokkenheid bij de Gravensteengroep siert hem, vinden wij. U hoorde zelf al hoe hij 2 jaar geleden hier ongezoeten zijn onbegrip ventileerde over het agressieve en volgens hem vaak ook contradictorische belgicisme dat nogal eens 'bon ton' is in sommige culturele en mediakringen. En, tot slot, herhaal ik graag dat hij zich daarbij als 'Vlaams, verdraagzaam, solidair en open voor de wereld' profileert en dat dit helemaal past bij waar wij met onze Beweging Vlaanderen-Europa voor staan. Wij zijn daarom bijzonder trots dat we zijn naam aan onze rij van Vlaamse Gulden Sporendragers mogen toevoegen.

Geachte dames en heren

Alvorens we overgaan tot de uitreiking van de Gulden Spoor voor Culturele Uitstraling aan Jan Verheyen wil ik u, burgemeester en voorzitter van het Brugse 11-julikomitee, nog bedanken voor de gastvrijheid in het mooiste stadhuis van Vlaanderen en naar goede gewoonte u deze unieke historische locatie.

Rest mij enkel nog u voor heel binnenkort een prettige Vlaamse feestdag toe te wensen. Onthoud het: de feestdag van de Vlaamse samenhang. Mijn feestdag, úw feestdag, ónze feestdag!

Dank u voor uw aandacht!

An De Moor
Voorzitter vzw Beweging Vlaanderen-Europa
Voorzitter vzw 11-daagse Vlaanderen Feest!
GSM 0475 62 00 98
E-mail adm.ave@skynet.be